

میشل سیمور

متولد ۱۹۵۴ کبک است او از سال ۱۹۹۰ استاد فلسفه دانشگاه مونترال می‌باشد. تخصص وی آموزش فلسفه تحلیلی، فلسفه زبان و فلسفه ذهن است.

وقتی صحبت یک ایران مدرن می‌شود، به این معنی نیست که ایران باید دقیقاً شبیه به امریکا یا کانادا شود. ایران مدرن به این معنی است که اگر جایگاه مهمی به نگره‌های دینی در آن می‌دهیم، باید در کنار آن تعریف‌های ما از آزادی مدنی و شهروندی هم روشن باشد.

خاص تخصص داشته باشد، می‌تواند در مورد موضوعی اطلاع کسب کند و موضع گیری کند.

روزنه • حال به مشکل تعریف شهروند ایده‌آل برمی‌خوریم. شهروند ایده‌آل کیست/چيست؟

— یک شهروند ایدئال شهروندی است که دارای آگاهی سیاسی است. اغلب گفته می‌شود که اگر به سیاست نپردازیم، سیاست به ما خواهد پرداخت. این بسیار مهم است که شهروندان مطلع باشند. اما شهروندان اطلاعات کسب نمی‌کنند. آنها به مسائل سیاسی بی‌تفاوت هستند.

روزنه • منظور از آگاهی سیاسی چیست؟

— یعنی از مسائل سیاسی آگاهی داشته باشند. احزاب موجود را بشناسند. در جریان برنامه‌های آنها باشند. بدانند چه اتفاقاتی در جهان، در کشورشان در حال رخ دادن است. به عنوان مثال شهروند ایدئال در اینجا باید بداند که در حال حاضر چه اتفاقی در امریکا در حال رخ دادن است. شهروند ایدئال روزنامه می‌خواند، در مورد مسائل مختلف تحقیق می‌کند و قادر است از محتوای خبر، شعارهای سیاسی که فقط حرف‌های زیبا هستند، فراتر رود. معمولاً فیس‌بوک را کم‌اهمیت جلوه می‌دهند، اما با فیس‌بوک ما به دموکراسی دسترسی داریم. با فیس‌بوک من به *Le monde diplomatique*، نیویورک تایمز و بسیاری شبکه‌های تلویزیونی دسترسی دارم و خبرها از همه جای دنیا می‌رسد و من می‌توانم در هر لحظه کسب‌خبر کنم.

متأسفانه، شهروندان عادی این کارها را نمی‌کنند، کار می‌کنند، استراحت می‌کنند، می‌خوانند، به تعطیلات می‌روند، خوش می‌گذرانند، و همین و بقیه اوقات می‌گویند مزاحم ما نشوید و اگر از آنها بپرسی که چرا بیشتر به سیاست نمی‌پردازند، خواهند گفت چون همه سیاستمداران فاسد هستند. نمی‌خواهم بگویم که این غلط است. ما اینجا در مونترال اعضای شورای شهر داشتیم که همه فاسد بودند، دولت‌های استانی هم داشتیم که کلاً فاسد بودند.

موضوع دیگر اسلام‌هراسی است... ترس از تروریسم و اسلام‌هراسی مسائلی سیاسی هستند. من عضو جنبش «کبک فراگیر» بودم، که با منشور حزب کبک مخالف بود، و می‌خواستند به مانند فرانسه حجاب را نهادهای دولتی ممنوع کنند این منشور ضرورتاً اسلام‌هراسی را تبلیغ نمی‌کرد. می‌توانم بگویم که بیشتر

دینی دفاع می‌کنند، اینها ممکن است برخلاف مشی مدرن به نظر بیایند، اما وقتی تصور کنیم در همین کشور، حقوق اقلیت‌های دینی به رسمیت شناخته می‌شود، به آنها اجازه داشتن مدارس خودشان داده می‌شود، تا آموزه‌های دینی خود را بیاموزند و همچنین یک سیاست حمایت از مهاجرین وجود دارد، که مسلمانان معتقدین به ادیان دیگر را با آغوش باز قبول می‌کنند و حتی احزاب سیاسی به وجود می‌آید که برخی از آنان خواستار این هستند که کشور به کشوری آزادی‌های بیشتری تجربه کند، بنابراین، این جامعه‌ای کاملاً دموکراتیک خواهد بود، که به روی اقلیت‌ها حتی اگر مسلمان نباشند، آغوش گشوده است، از حقوق آنها دفاع می‌کند. این برای من دیگر فرضیه‌ای تناقض‌آمیز نیست. بنابراین، وقتی می‌گویم آرزویم ایرانی مدرن است، بیشتر به حکومتی میانه‌رو فکر می‌کنم.

روزنه • برویم سراغ بحث اصلی. روشنفکر intellectual را چگونه تعریف می‌کنید؟

— من به تعریف ژان-پل سارتر اشاره می‌کنم که یک جور شوخی است: «روشنفکر کسی است که در اموری که به او مربوط نیست دخالت می‌کند». اما این به چه معنی است؟ یعنی، روشنفکر ضرورتاً متخصص در یک زمینه نیست. روشنفکر فقط یک شهروند با فرهنگ و روشن بین است. شهروندان عادی متخصص نیستند. بنابراین روشنفکر هم باید یک شهروند معمولی باشد. او هم متخصص نیست. اما او یک شهروند پیچیده است، یعنی در مورد یک موضوعی اطلاعات کسب می‌کند، کمی در مورد آن می‌خواند، البته که متخصص نیست، بلکه رفتار او به مانند یک شهروند ایدئال (آرمانی) است. به عنوان مثال در حال حاضر موضوعی که اینجا در کانادا نظر من را به خود جلب کرده، خط لوله نفتی است که قرار است از استان آلبرتا شروع شود و با طول ۶۲۵ کیلومتر در استان کبک از هشتصد آبراهه و هفتاد شهرستان عبور کند. این بسیار خطرناک است. من زمینه اقتصاد یا محیط زیست تخصصی ندارم، اما یک روشنفکر هستم که در حدود بیست یا سی مقاله در این زمینه مطالعه کردم، داده‌ها را جمع‌آوری کردم، و می‌توانم راجع به این مسئله ساعت‌ها صحبت کنم. بنابراین، به نظر من روشنفکر یک شهروند ایدئال و پیچیده است که بدون اینکه در زمینه‌ای

تبدیل شده است، مسئله لائیسیته است. من در اینجا عضو گروهی شدم که در برابر تصویب قانونی که استفاده از حجاب را برای زنان در ادارات دولتی ممنوع می‌کرد، مخالف کرد. این را می‌دانم که در کشورهای مثل ایران، افغانستان و عربستان سعودی داشتن حجاب اجباری است. مسئله دیگری که اخیراً وجود دارد، مسئله مناقشات ژئوپلیتیک در سوریه است و می‌دانیم که ایران نیز در این صحنه بازیگر مهمی است و ایران از آنجایی که دارای اکثریتی شیعه است، نقش مهمی در بین گروه‌های شیعی منطقه ایفا می‌کند و از لحاظ دینی، اقتصادی و مسئله نفت تاثیر گذار است. در کل، در سایه تمامی این جوانب ذکر شده، ایران برای من از لحاظ سیاسی مهم بود.

روزنه • واژه «ایران» چه مفهوم یا چیزی را در ذهن شما تداعی می‌کند؟

— بیشتر تصویر یک زن با حجابی مشخص به ذهنم متبادر می‌شود. من توسعه و مدرن شدن آنطور که شاه ایران در نظر داشت را تایید نمی‌کنم. اما دوست دارم ایران مدرن را شکوفا ببینم. یک ایران مدرن که در آن رویکردهای شهروندی ویژه وجود دارد.

روزنه • به نظر شما پارامترهای جامعه مدرن در ایران را چگونه می‌توانیم ارزیابی کنیم؟

— وقتی صحبت یک ایران مدرن می‌شود، به این معنی نیست که ایران باید دقیقاً شبیه به امریکا یا کانادا شود. ایران مدرن به این معنی است که اگر جایگاه مهمی به نگره‌های دینی در آن می‌دهیم، باید در کنار آن تعریف‌های ما از آزادی مدنی و شهروندی هم روشن باشد.

من کتابی هفتصد صفحه‌ای با عنوان «از مدارا تا به رسمیت شناختن» نوشتم، و در مورد این مسائل صحبت کردم. این مسئله می‌تواند آرزوی من برای ترکیه نیز باشد. درست است که ترکیه دولتی لائیک دارد، البته در هنگامی که ابتدای به قدرت رسیدن اردوغان بود، من از اردوغان کنونی صحبت نمی‌کنم، چون اکنون او فاجعه بار است. دولت ترکیه دولتی مسلمان و میانه رو شناخته می‌شد. من به امکان وجود یک دولت مسلمان میانه رو اعتقاد دارم که در قانون اساسی‌اش اشاره شده اسلام دین رسمی است. در آموزش و پرورش چنین کشوری می‌تواند آموزه‌های اسلام را منتقل کرد؛ می‌تواند اجزایی وجود داشته باشد که از ایده‌های